

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Bc. Julie KOLOUCHOVÁ

Obor: ČJ–NJ

Název práce v českém jazyce: Mediálně-stylistická analýza textů vybraného veřejného činitele

Název práce v anglickém jazyce: Media and Stylistic Analysis of Texts of Chosen Public Person

Vedoucí práce: PhDr. Radka Holanová, Ph.D.

Oponent práce: doc. Mgr. Robert Adam, Ph.D.

Typ posudku: oponent práce

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A–D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	B–C
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	B
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	B–C
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	B
1.5	Interpretace výsledků	C–D
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	B
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	C

Slovní komentář: Teoretická část práce definuje média, jejich funkce a vztah k politice, dále vymezuje slohotvorné činitele a specifika sféry mediální komunikace. Autorka práce využívá různých zdrojů, ale rozdíly mezi nimi spíše netematizuje, jen staví citace vedle sebe (např. se v práci objevují různá pojetí oficiálnosti, aniž by si autorka jedno vybrala). Některým zdrojům věří více, než by si zasloužily (Klapetek, Kavka–Škrabal). Pokud jde o slohotvorné činitele, záměr mezi subjektivní faktory řadit nelze (s. 19) a v přehledu faktorů chybí (ne)formálnost. V práci (nejen v teoretické části, nýbrž opakovaně i při analýze) autorka zmiňuje střídání/přepínání kódů, ale v materiálu dochází k jejich míšení, což je něco jiného (jak zdůrazňuje i citovaný Daneš). Publikum je spíše nepřímým než přímým adresátem moderátorových replik (s. 27). Práce se nesnaží vyjasnit rozdíly mezi třemi zmíněnými konverzačními maximami s podobným názvem, totiž souladu, souhlasu a shody. Za nejslabší oddíl teoretické části pokládám kapitolu o argumentaci. Vůbec se v ní neuvádí, co to argumentace je, jaké existují argumentační klamy a jak je odlišit od argumentace platné. Z výkladu se zdá, že argumentace má být především úspěšná – z čího hlediska to platí? Lze vymezit rozdíl mezi vhodnou argumentací tradicí a manipulativním odvoláváním se na zvyk? Nemůže být útok na oponenta někdy oprávněný, nebo aspoň pochopitelný, třeba když oponent lže?

Autorčinu analýzu mediálních dialogických projevů Tomia Okamury nepokládám za přesvědčivou. Není mi jasné, podle čeho byly vybírány sledované jevy (např. proč se v morfologických oddílech registrují nespisovné tvary typu *abysme*, ale zůstávají bez povšimnutí tvary jako *dvouma*; proč se pozornost zaměřila na expresíva, ale ne na ostatní hodnotící výrazy) ani co mají mnohé z těchto jevů vypovídat o autorovi (např. že ve svých projevech hojně užívá vlastních jmen, že se v jeho nepřipravených projevech objevují hezitační zvuky

a parazitní slova typu *vlastně, jako*). Chceme-li vymezit něčí individuální styl, musíme přece projevy daného mluvčího srovnat s nějakým pozadím: co jím je v posuzované práci? Vypovídalo by o individuálním stylu T. Okamury něco podstatného zjištění, že často přerušuje moderátora, kdybychom zjistili, že moderátora přerušuje dejme tomu 70 % politiků v debatách?

Dělám to nerad, protože s jeho politickou stranou nesympatizuji, ale nezbyvá mi než analyzovaného politika před některými podivnými interpretacemi autorčiny analýzy hájit. Např. mít bohatou slovní zásobu není signál neskromnosti (s. 53), nýbrž chvályhodný komunikační kapitál. Když se mluvčí ozve proti tomu, že moderátor vytrhává jeho výrok z kontextu, nejde o povyšování, nýbrž o legitimní obranu proti manipulaci (s. 60). Úryvek citovaný na s. 62 není žádné ponižování politických soupeřů, nýbrž standardní politický boj. V úryvku na s. 63 se mluvčí nevyhýbá odpovědi, nýbrž na hypotetickou zjišťovací (!) otázku moderátora odpovídá obecněji, než by si moderátor možná představoval. „Kulometné“ odpovědi citované na s. 72 a 88 nejsou tematicky úhybné, první se drží tématu státního rozpočtu a druhý tématu demokratičnosti SPD. Ostře kritizovat jiné politické strany je nedílnou součástí demokratického politického boje – k čemu je dobré, když to začne analytik nazývat negativní kampaní (s. 76)? V prvním úryvku na s. 89 mluvčí používá jako argument mj. konkrétní, reálný příklad, jímž upozorňuje na nežádoucí důsledky rozhodnutí svých oponentů – z jeho hlediska to je nepochybně relevantní. V následujícím úryvku odpovídá na útočnou, jeho tvář ohrožující zjišťovací (!) otázku moderátora tím, že se snaží konkrétními příklady podložit své implicitní „ne“ – ani toto nelze prohlásit za nerelevantní odpověď. I na s. 90 je uvedení počtu voličů relevantní: jeho účelem je zabránit tomu, aby diváci nepatřičně generalizovali a začali pana Baldu pokládat za prototyp voličů SPD. Myslím, že značná část těchto autorčinych interpretací, které pokládám za nepatřičné, je dána tím, že autorka nedoceňuje, že politické debaty, zvláště za účasti představitelů různých politických stran, ze své podstaty nejsou případy kooperativní komunikace: vytýkat jejich účastníkům, že porušují kooperační maximy, je podle mě nepřipadné.

V úryvku na s. 91 nazval mluvčí moderátorku dámou a řekl „promiňte“: co by ještě měl udělat, aby ho autorka neoznačila za netaktního? Existují vůbec nějaké prostředky, jimiž podle autorky účastník politické debaty smí poukázat na to, že se moderátor(ka) mýlí? Když analýza zjistí, že expresiva a intenzifikátory mluvčí používá i v nepolitických, osobních kontextech (s. 50–51), mělo by to pro analytika znamenat, že užívání těchto prostředků v politické debatě nelze jednoznačně spojovat s manipulací. Negativní kampaň je v závěru práce jmenována na prvním místě mezi zjištěnými znaky stylu mediálních vystoupení T. Okamury. V citovaných replikách se však velmi často objevuje též „kampaň“ pozitivní: mluvčí nepoukazuje jen na to, co ostatní dělají špatně, ale důsledně a do omrzení opakuje, jaký je program jeho strany.

Dále nesouhlasím s autorčiny hodnocení řady konkrétních jazykových prostředků: zakončení 1. os. sg. prez. sloves vzoru „kupuje“ na *-uji* není zastaralé a není ani jasné, kde by mělo být méně běžné než *-uju* (s. 81). *V neposlední řadě* není signál, že mluvčí by toho mohl říci hodně (s. 85), nýbrž že to, co uvedl nakonec, není méně podstatné než to, co uvedl předtím. *Krucialní* se šíří vlivem angličtiny, *žinantní* asi ustupuje, protože je to výraz francouzského původu, a *nabíledni* je výraz knižní: „zastaralá, neobvyklá“ slova, jimiž dává mluvčí na odív šíří svého lexika (s. 97), to nejsou v žádném případě. *Euroskeptický* už dávno není neologismus a není to ani slovo užívané zpravidla jako pejorativum (s. 50).

S analýzou lze souhlasit v tom, že výraznými prvky stylu mediálních dialogických projevů T. Okamury je emotivnost a snaha vtěsnat do omezeného času co nejvíc konkrétních tvrzení. Za cenné pokládám doložení četnosti některých, zejména metakomunikačních a ryze dialogických obrátů a konstrukcí (např. s. 58). Že by tím byl styl mediálních projevů daného politika postižen jako celek, však uznat nemohu.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A–D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	A
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	A
2.3	Dodržení citační normy	B
2.4	Dodržení stylové normy	B
2.5	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	B

Slovní komentář: Po formální stránce je práce víceméně v pořádku. Překlepů je na sto stranách méně než

dvacet, interpunkčních chyb rovněž. Autorka používá nenoremní pravopisné podoby spřežek i jiných složenin (na místě m. *namístě*, při nejmenším m. *přinejmenším*, v transkripci mluvených projevů též *tisíci korunové* a *pak-li že* m. *tisícikorunové*, *pakliže*, obojí je v prepisech opakovaně). V seznamu použité literatury scházejí obě citované práce V. Justa, na s. 3, 11, 18 a 26 jsou sekundárně citovány práce, které by měly být prozkoumány přímo. Autorka používá podivné atribuce *Příruční mluvnice češtiny* a *Stylistiky mluvené a psané češtiny*: namísto editorů/hlavní autorky uvádí v bibl. údaje první tři autory v abecedním pořadí. Janě Hoffmannové pak připisuje kapitolu v *SMPČ*, jejímiž autory jsou jiní badatelé (na s. 26). Jen tu a tam lze v práci najít neohrabanou nebo nepřesnou formulaci.

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce splňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v NMGr. oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy (ČJ–NJ). Práce je v souladu se zásadami citační etiky. Práci doporučuji k obhajobě.

Slovní komentář: Diplomovou práci Julie Kolouchové doporučuji k obhajobě, jako odborný spis ji uznat lze. Není to však práce kvalitní a přesvědčivá – úkol, který si v ní autorka kladla, byl podle mého názoru splněn jen z malé části. Je možné, že je to spíše vinou zvolených analytických metod a přístupů než nedostatečnými schopnostmi autorky.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

4.1	Můžete popsat a příkladem doložit, co to je „abstraktní a obecná konstrukce se zájmenem <i>ono</i> “ (kap. 3.2.8)?
4.2	V teoretické kapitole o únikových a obranných mechanismech v mediálním dialogu jsou popisovány pouze strategie hostů. Moderátor se k žádným sporným, nekooperativním, útočným apod. strategiím uchýlit nemůže?
4.3	Otázkovou formu mělo i mnoho vět výše v posudku. Pokud chcete, můžete se k některým z nich vyjádřit.

Datum: 13. 12. 2022

Podpis: